

СТАНОВИЩЕ

относно дисертацията на

Вихрен Евгениев Митев,

редовен докторант към Катедра „Философия“,

Философски факултет, СУ „Св. Кл. Охридски“

на тема: *Понятие за личност в една антропология на личността*

за присъждане на образователната и научна степен *Доктор*

в професионално направление *2.3. Философия*

по научната специалност *Философска антропология*

от проф. дфн Валентин Канавров

Дисертацията е в обем 205 нестандартни страници (приблизително 300 стандартни), вкл. библиография и приложения. Чистият текст е 179 нестандартни страници. Библиографията, която е подразделена на изследвания на кирилица (български език) и латиница (английски и френски език), съдържа 179 заглавия. Тя е впечатляваща като обхват, релевантна на съдържанието на дисертацията и достатъчна в изворово, информационно, херменевтично и интерпретативно отношение. Дисертацията е придружена от автореферат и съпътстващи документи. Авторефератът в обем 32 стр. стриктно следва структурата на дисертацията и напълно възпроизвежда нейното съдържание. В автореферата коректно са отразени основните приносни моменти на дисертацията и публикациите на автора по нейната тематика. Съпътстващите документи са пълни според изискванията на закона и другите нормативни документи, които уреждат процедурата.

Вихрен Митев завършва специалност *Философия* с бакалавърска образователна и квалификационна степен през 2012 г. и магистратура по *Глобалистика* през 2014 г. в Софийския университет „Св. Кл. Охридски“. От 2015 г. е редовен докторант на доц. д-р Иван Колев в катедра *Философия*. Защитата се провежда в регламентирания 4-годишен период, което е успех предвид сложността на проблематиката. По време на докторантурата Митев провежда два докторантски обмена по програма *Еразъм +*, което говори за изследователска активност и трупане на научен опит. Той участва в

научни проекти и изнася доклади на научни форуми. Има мениджърски опит в неправителствени организации.

Дисертацията е структурирана в увод, три глави, заключение и две приложения. Те са добре балансирани, което показва успешна рефлексия върху проблематиката и нейното архитектурно теоретизиране. Уводът съдържа основните атрибути на жанра дисертация: актуалност, мотивация, предмет, цел, задачи, структура, методология на изследването и неговата предистория в бакалавърска дипломна работа и магистърска теза – и двете под ръководството на доц. Колев. Докторската теза не е „закована“ в увода, а е изведена в две лапидарни определения на човека и личността в трета глава, които са систематично обобщени в заключението.

Първото основно достойнство на дисертацията е фундаменталното полагане на нейната предметност в противовес на ширещите се днес изцяло релятивистки, ценностно ирелевантни, ограничено енвайроменталистки или постмодерно деперсоналистки възгледи за човека. Митев не просто декларира причастност към метафизичното антропологично философстване, не само илюстрира своя систематичен подход чрез диаграмите на Ейбрахам Маслоу, които включват антропологичните равнища на себеактуализация и трансцендентно захождане, а и обосновава и разгръща една принципно заложена и подчертано систематична антропология на личността. На фона на актуалните емпирично-езикови аналитики на човека и парциалните социологизации и психологизации на регионализирани негови характеристики и поведения този тип антропологична концептуализация е дефинитивен собствено теоретичен принос. Към това задължително следва да се добави контекстуализираното вплитане на темата, което актуализира херменевтични хоризонти за по-цялостно разбиране, но също така и за по-плътнo открояване на различни аспекти на проблематиката.

На второ място в порядъка на открояване на приносните моменти на дисертацията ще посоча успешната работа върху философското очертаване и изпълване на антропологията на личността. Митев е внимателен и скромно записва заглавието на втора глава: *Към една антропология на личността*. Но всъщност излага стройна концепция. Тя започва с историко-философски екскурси, фокусирани върху иманентната еволюция на понятието *личност*. Те са кратко, но много точно и,

по-важно, съдържателно натрупващо изложени. Стъпките са: открояване на антропологичния фокус на фона на античното плуралистично схващане за множеството души, откъсване от психологичния контекст на душата и душевността, насочване към цялостността на човешкото същество и неговия систематичен образ, екзистенциално и персоналисткото схващане за човека чрез концептуализация на индивида, Аз-а, лицето, идентичността и пр.

На трето място ще спомена множеството конкретни интерпретативни постижения в дисертацията, като напр. експликацията на понятието *полима* чрез идеите на Алберти и Леонардо (с. 26-33, 154-155), антропологичното форматиране на правния статус на личността, вплитането на идеите на Зизиулас, обособяването на екзистенциално-антропологично реконструиране на биографичен опит посредством единението на автор и творба, показано чрез Августин – *Изповеди*, Гьоте – *Вилхелм Майстер* (Вертер също е релевантен на Гьоте) и Сартр – *Семейният идиот*.

На четвърто място в списъка с приносните моменти ще отбележа докторската теза на Митев. Формулирането на ясна, кратка, експресивна и съдържателно наситена теза днес е рядко явление. Определението на личността е: „екстатично-ноетичен-ипостас-в-сътворяващо-общение-със-съществуващото“ (с. 158; открояването на „втория план на личността“ по мое мнение разваля хубавото определение). Без обстоен коментар ще подчертая, че всеки елемент на определението е на мястото си – като се започне от екзистенциалната ек-статика откъм априорното (метафизичното), мине се през ноетичното и ипостасното, подчертае се динамично сътворяващият момент в процеса на общение и се стигне до фактичността на съществуването на човека в света.

Митев формулира приносните моменти на своята дисертация в 6 пункта. Те са реални и доказани. Вторият принос „Проследяване на развитието на антропологията и философската антропология от Античността до съвременността“ е прекалено общо формулиран. Това е задача за мащабно енциклопедично изследване. Останалите 5 приноса, при това в логиката на тяхната подредба и най-вече в архитектурата на тяхното концептуално изложение, показват не само сериозен изследователски интерес, но и теоретична работа с приносен характер.

В задължителната за всяка отговорна рецензия рубрика „Въпроси и препоръки” бих желал да задам въпроса: каква е разликата между *понятието за личност* и *понятието личност* досежно „реално съществуващата личност в нейната цялост“ (с. 8) в така теоретизираната антропология на личността (на с. 26 се говори за „работна дефиниция на понятието *полимат*“, а не за дефиниция на понятието **за** полимат)? И една препоръка: заслужава си да се набележи публикуване на текста, но след внимателно премисляне на някои неговите детайли – напр.: едва ли Сартр е подходящ завършек на антропологията на личността и едва ли неговият проект за човека е метафизично фундаментален, след като при него структурата на личността се корени и разгръща като „психологическо дърво“ (с.130-139); не би следвало целостта на ек-зистенцията на личността да се представя чрез тотално различните идеи на макар и основополагащи автори (Кант, Хегел, Киркегор, Сартр), а да се концептуализира идеализационно и тематично; някак оглушително липсват Хайдегеровите ек-зистенциализации, които задават магистрална полоса за битийното философиране на човека, което е една от основните принципни алтернативи на днешните деструктивни, идеологически и политически обвързани схващания за човека.

Митев декларира 6 публикации, 4 от които са строго и 2 косвено по темата на дисертацията. Те са достатъчни според нормативните изисквания за защита.

Нямам принципни несъгласия с постановките на дисертацията.

Нямам съвместни публикации с докторанта.

Заклучение: Като имам предвид фундаментално концептуализираната проблематика, реалните философско-антропологични постижения на дисертационния труд и неговото значение относно индивидуалния опит за формиране на личност, предлагам на уважаемите членове на научното жури по защитата на дисертацията на **Вихрен Евгениев Митев** на тема *Понятие за личност в една антропология на личността* да я гласуват за успешно защитена, като присъдят на дисертанта образователната и научна степен **доктор** по научната специалност **Философска антропология** в професионално направление **2.3. Философия**.

София, 7 декември 2018 г.

.....

(проф. дфн Валентин Канавров)